

Kannanotto: Ikäihmisten palveluihin pääsyn pitkät odotusajat Kainuun hyvinvointialueella 1.7.-31.12.2025

Vanvamne 02.02.2026 § 7
46/00.02.01/2026

Esittelijä Puheenjohtaja

Kuhmon hyvinvointijohtoryhmä on 13.1.2026 kokouksessaan kohdassa muut asiat maininnut, että raportoinnin mukaan ikäihmisten palveluihin pääsy ja odotusajat eri palveluissa 1.7.-31.12.2025 välisellä ajalla ovat olleet pitkiä. Tähän tarvittaisiin inhimillisyyttä. Todettiin, että asian käsittely ja mahdolliset kannanotot hyvinvointialueen suuntaan voisivat kuulua vanhus- ja vammaisneuvoston tehtäväkenttään, koska raportoinnin aineisto toimitetaan vaikutustoimielimelle tiedoksi.

Asiaan liittyen vanhus- ja vammaisneuvosto laatii seuraavan kannanoton:

Kannanotto: Ikäihmisten palveluihin pääsyn pitkät odotusajat Kainuun hyvinvointialueella 1.7.–31.12.2025

Ikäihmisten palveluihin pääsyn pitkät odotusajat Kainuun hyvinvointialueella ajanjaksolla 1.7.–31.12.2025 ovat herättäneet vakavaa huolta. Palvelujen viivästyminen heikentää ikäihmisten toimintakykyä, turvallisuutta ja elämänlaatua sekä kuormittaa kohtuuttomasti omaisia ja läheisiä. Kyse ei ole yksittäisistä poikkeuksista, vaan ilmiöstä, jolla on laaja-alaisia vaikutuksia ikäihmisten arkeen ja koko palvelujärjestelmän toimivuuteen.

Useat ikäihmiset ovat joutuneet odottamaan kohtuuttoman pitkään palvelutarpeen arviointia, kotihoidon käynnistymistä, omaishoidon tuen päätöksiä sekä ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyä. Kun apu viivästyy, seurauksena on usein toimintakyvyn nopea heikkeneminen, kaatumisten ja tapaturmien lisääntyminen, yksinäisyyden syveneminen sekä päivystyskäyntien ja sairaalahoitojen tarpeen kasvu. Tämä on inhimillisesti kestämatöntä ja myös taloudellisesti lyhytnäköistä, sillä myöhäinen puuttuminen lisää raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta.

Erityisen huolestuttavaa on, että viivästykset koskevat usein kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia: yksin asuvia, muistisairaita ja monisairaita ikäihmisiä. Näillä ryhmillä ei ole aina voimavaroja tai omaisia, jotka pystyisivät ajamaan heidän asiaansa. Palvelujärjestelmän tehtävänä on turvata heidän oikeutensa oikea-aikaiseen hoivaan ja tukeen yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella.

Kuhmon vanhus- ja vammaisneuvosto edellyttää, että Kainuun hyvinvointialue ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Erityisesti edellytämme, että:

- pitkien odotusaikojen syyt selvitetään avoimesti ja järjestelmällisesti
- palvelutarpeen arvioinnin ja hoitopäätösten käsittelyaikoja lyhennetään viipymättä
- ikäihmisten palveluihin varataan riittävät henkilöstö- ja resurssijärjestelyt koko

alueella

- odotusaikatietoja seurataan ja julkaistaan säännöllisesti läpinäkyvyyden lisäämiseksi
- palveluohjausta parannetaan, jotta apua tarvitsevat ohjautuvat oikeaan palveluun mahdollisimman varhain

Ikäihmisten oikeus oikea-aikaisiin ja laadukkaisiin palveluihin on lakisääteinen ja eettinen velvoite. Pitkät odotusajat eivät ole hyväksyttäviä, kun kyse on ihmisten perusoikeuksista, toimintakyvystä, turvallisuudesta ja ihmisarvosta.

Hyvinvointialueen toiminnan onnistumista mitataan ennen kaikkea siinä, miten se huolehtii heikoimmassa asemassa olevista asukkaistaan.

Kuhmon vanhus- ja vammaisneuvosto edellyttää, että ikäihmisten palveluihin pääsyn nopeuttaminen otetaan Kainuun hyvinvointialueella välittömästi keskeiseksi painopisteeksi ja että vastaavia viiveitä ei enää synny tulevaisuudessa.

Kuhmossa 22.01.2026

Kuhmon vanhus- ja vammaisneuvosto

Päätösehdotus

Vanhus- ja vammaisneuvosto päättää toimittaa kyseisen kannanoton Kuhmon kaupungille ja pyytää edelleen toimittamaan kannanoton hyvinvointialueelle.

Keskustelun aikana puheenjohtaja muutti päätösehdotustaan.

Muutettu päätösehdotus

Vanhus- ja vammaisneuvosto päättää toimittaa kannanoton esitetyillä muutoksilla Kuhmon kaupungille ja pyytää edelleen toimittamaan kannanoton hyvinvointialueelle.

Muutettu kannanotto:

KANNANOTTO

Ikäihmisten palveluihin pääsyn pitkät odotusajat Kainuun hyvinvointialueella 1.7.–31.12.2025.

Ikäihmisten palveluihin pääsyn pitkät odotusajat Kainuun hyvinvointialueella ajanjaksolla 1.7.–31.12.2025 ovat herättäneet vakavaa huolta. Palvelujen viivästyminen heikentää ikäihmisten toimintakykyä, turvallisuutta ja elämänlaatua sekä kuormittaa kohtuuttomasti omaisia ja läheisiä. Kyse ei ole yksittäisistä poikkeuksista, vaan ilmiöstä, jolla on laaja-alaisia vaikutuksia ikäihmisten arkeen ja koko palvelujärjestelmän toimivuuteen.

Useat ikäihmiset ovat joutuneet odottamaan pitkään palvelutarpeen arviointia, kotihoitoa käynnistymistä, omaishoidon tuen päätöksiä sekä kohtuuttoman pitkään ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyä. Kun apu viivästyy, seurauksena on usein toimintakyvyn nopea heikkeneminen, kaatumisten ja tapaturmien lisääntyminen, yksinäisyyden syveneminen sekä päivystyskäyntien ja sairaalahoitojen tarpeen kasvu, riittämättömän kotihoitoa seurauksena. Tämä on

inhimillisesti kestäväntä ja myös taloudellisesti lyhytnäköistä, sillä myöhäinen puuttuminen lisää raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta.

Erityisen huolestuttavaa on, että viivästykset koskevat usein kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia: yksin asuvia, muistisairaita ja monisairaita ikäihmisiä. Näillä ryhmillä ei ole aina voimavaroja tai omaisia, jotka pystyisivät ajamaan heidän asiaansa. Palvelujärjestelmän tehtävänä on turvata heidän oikeutensa oikea-aikaiseen hoivaan ja tukeen yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella.

Kuhmon vanhus- ja vammaisneuvosto edellyttää, että Kainuun hyvinvointialue ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Erityisesti edellytämme, että:

- pitkien odotusaikojen syyt selvitetään avoimesti ja järjestelmällisesti
- palvelutarpeen arvioinnin ja hoitopäätösten käsittelyaikoja lyhennetään viipymättä
- ikäihmisten palveluihin varataan riittävät henkilöstö- ja resurssijärjestelyt koko alueella
- odotusaikatietoja seurataan ja julkaistaan säännöllisesti läpinäkyvyyden lisäämiseksi
- palveluohjausta parannetaan, jotta apua tarvitsevat ohjautuvat oikeaan palveluun mahdollisimman varhain

Ikäihmisten oikeus oikea-aikaisiin ja laadukkaisiin palveluihin on lakisääteinen ja eettinen velvoite. Pitkät odotusajat eivät ole hyväksyttäviä, kun kyse on ihmisten perusoikeuksista, toimintakyvystä, turvallisuudesta ja ihmisarvosta.

Hyvinvointialueen toiminnan onnistumista mitataan ennen kaikkea siinä, miten se huolehtii heikoimmassa asemassa olevista asukkaistaan.

Kuhmon vanhus- ja vammaisneuvosto edellyttää, että ikäihmisten palveluihin pääsyn nopeuttaminen otetaan Kainuun hyvinvointialueella välittömästi keskeiseksi painopisteeksi ja että vastaavia viiveitä ei enää synny tulevaisuudessa.

Kuhmossa 02.02.2026

Kuhmon vanhus- ja vammaisneuvosto

Päätös

Vanhus- ja vammaisneuvosto yksimielisesti hyväksyi puheenjohtajan muutetun päätösehdotuksen.